

**Föreläsningar vid
Stockholms
högskola, VT 1893
: L 40:89 A /**

Rydberg, Viktor,

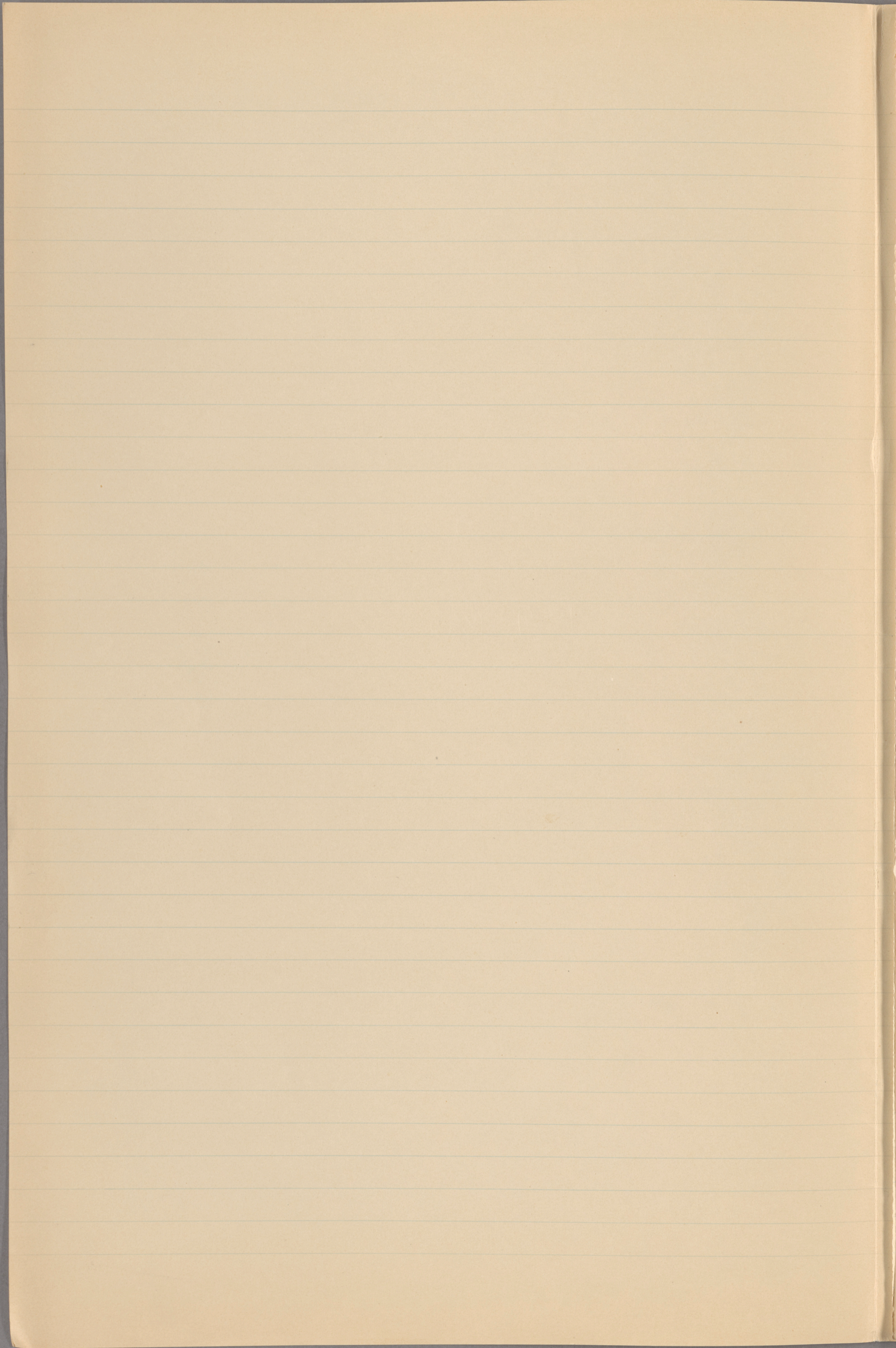
HS L 40:89 A

National Library
of Sweden

N° 20

18/4 1893

18/4. 93.

18/4. 93.

för den mestliga firrättade bataljonen. Någon har verkligen sagt, att rocoronälarnes storhet ligger däri, att de målade tiden som med en öppnadt naturlighet. Men knappast detta slags betydliga storhet kan göras till en gloria ^{allt} King Bouchers kupa. Det finns i det skäl att göra till någon storhet i ett eller annat afseende, ^{vare sig det ena eller andra} ~~huru~~ afseendet. Han var tygen för en modernitet målare, en målare, s. målar lastbart, när han finner, att den köpstarka publikken och den riktbarhetskapande ^{kritiken} publikken tycker om den genren; som målar från lande, om den köpstarka publikken gripits af framleri; som målar hvad ^{och hur som helst} som helst, när det firrärpar honom pengar och applåder. Boucher var en faiseur och som faiseur oöfverträffad i talang och mångsidighet. Ja till vida lade han dock sin personlighet i hvad han gjorde, att han ^{utan} ~~heller~~ hjälp hade större nöje af att måla s. k. galanta saker än andra; hjälpa han naturligt hade något af Ludvig XV och Empedour.

N:o 279. Då Eslander säger, att Bouchers Cupidoner, gudinnor och herdnor är utan sken af kött och blod, för man icke taga detta ord öfver i bokstafelig mening. Kött sakna de visserligen icke, och rosfärgen har Boucher verkligen använt i allt och mening att visa, att blod cirkulerar i hudkärlen. Jag kunde framvisa vida mer digne exempel på, att det finnes kött och hull i alla rikaste öfverflöd hos gestalter af denne predikant af köttets evangelium; men då jag helst vill ^{framvisa} ~~visa~~ Boucher i hans ^{värtre} ~~predikant~~ och bästa verk, kan det exempel, s. här visas, och ett par andra ådagaläggas, att han åtminstone icke gjort sina Cupidoner och gudinnor öfverdrifet magra. Om han det ^{hade} gjort, då hade hans måst firakat ett af de små Konstgrop, med hvilka han firat att göra köttet aptitligt, nämligen med ~~nya~~ ^{små} försätter, små grapar, s. han använde i detsamma och gif en rosfärgad ton. Taflan, s. finns i konst. slottet i Berlin, firar Venus, Amor och Merkurius. Merkurius har åtagit sig att vara Amors informator - närot s. Boucher åpen i andra målningar låtit Merkurius åtaga sig. Venus, leka med sina obligata dafor, åhör lek-tionen och koketterna för läraren. Hvad teknisk; modellering ö färggripning vidkommer. Här denna tafla till de näst ge-

18/4. 93.

18/4. 93.

5
5
man tyckte om att bli jämförd, Franciscos utbani har målat
förtjusande barn bland annat.

N° 158. Här ett prof., s. jag en prof. Ferronius utat, Franc. utbanis
amoriindans. Fattigt är nu också, att Boucher lade an på
att ~~förtjusade det af på samma~~ ^{att måla i} samma väg som utbani, och att
det mest avslående om Boucher gjort är hans framställning av
af barngestalter. Där afstår han från att lägga pinga årskåden
med det dimligt retande. Där försöker han vara orkyldig och
vara tilldragande endast genom det behag han ^{han} vill
ge på och stundom också gifvat sina barnfigurer.

N° 315. Här en af dessa målningar, en allegoriska fram-
ställning af meriken, nu tillhörig barn utb. Rothschild. Men
ni behålla dessa små puttar är och ni återkär det hela
för sig, äro dessa figurer både hvad tekniken korrekthet
och formernas ädelhet vidkommer betydligt underlägsna,
Franciscos utbanis, s. äro modellerade efter utbanis egen
~~vacker~~ ^{shara} ~~bas~~ af vackra barn och ha renässansens utrikta
noblers i formerna, medan B. har tecknat sina på fri hand
och med sitt vanliga tycke för svällande Rott och öfverdrifet
stora ögon. En annan barntefla af Boucher upprepar ett finge
han flere gånger upptaget och, minns jag rätt, från den
hednisk-mestiska tiden härtammande äro, nämligen nakna,
småttningar, s. leka på ett gungbräde, men där äro gestalterna
ni feta, att gracen hos dem nästan drunknar i det fuseriga
kullet. Deras ansikten äro för öfvert ^{naturlig} vanskilda genom
de ~~och~~ ^{den} uppsvullda kinderna, hvilka påminna om framställ-
ningen af vindarne i gestalter af blå fläsnade barn. Det oaktadt
ser man gerna dessa Kupidoner, där de tulla bland skyarna eller
skjuta med båg eller leka med blommar eller muscien.

Boucher hade före sin resa till Italien varit egentligen tillverkande
af s. k. religiösa målningar, d. v. s. med ämnen hämtade ur bibeln. Han hade
gjort det, emedan midans alltid kunde påverka spaltning i laudroten, men
utan spår af häg för ämnen. Han ville vara historiemålare, emedan
detta kräfer för att han skulle uppmärksammas af kortakademien.
Också blev han 1731 agréé af akademien. Men återkommer till Davis begrep

18/4. 93.

han snart, att kopiet i den köplystra ~~del~~ administrationen intresserade sig ~~gen-~~
 ska måttligt för bibliska scener, äfven om de arrangerades efter nyaste
 modet, men sin nyhet var för ämnen, till hvilka han själf med sin ut-
 pregladt naturliga natur ^{starkaste} hade utpräglad bevägenhet. Så drog han sig ^{emellan detta} ~~emellan~~
 på mytologiskt måleri; ~~hos~~ ^{han kunde} firade tre firmaner: det hade
 den akademiska traditionen för sig, i med den ville han för ingen del bryta,
^{fy} ~~emellan~~ på den akademiska banan väntade han sig äro social tillgång i in-
 komster; och det fanns i mytologien så många galanta äfventyr att skildra,
^{vi} ~~och~~ många gudinnor i ~~skulptur~~, s. han kunde framställa utan kläder,
 med ^{lösslar} ~~lösslar~~, s. ^{han kunde} ~~tecknade~~ sig med en safirfärgad himmel, stridd med guld-
 kantade myror, spelade i rosareflexer, och på hvilka han kunde under
 armarne, i vid nästborvarne, vid nagelrötterna i på andra ställen anbringa
 de där företterna, de små rosa färgade gropparna, s. voro han uppfinning och
 blefso likarad h. signatur. Det att gudinnorna icke fingo ^{ha} grekiska näror,
 s. i sin idealitet ~~gjorde~~ ^{gjorde} den kalla s. id, eller romerska näror, s. kunde på-
 minna om Virginia & Lucretias romerska dygder, lig i saken natur;
 de utrustades alla med pikanta i smätrifliga galliska uppsättningar. Bou-
 cher bröskade icke nyhet med att måla efter modell, sedan han genom-
 gått sina läroår; på äldre dagar ^{hade} ~~hade~~ han alldeles bort det, hvil-
 ket väckte den store eng. målaren Sir Joshua Reynolds firning, när
 han en gång besökte Boucher i h. atelier. Men en modell för sina
 gudinnor i ~~skulptur~~ behöfde han dock, i han gifte sig fördeskull med
 en 17 årig utomordentligt vacker parisiska, Marie-Jeanne Bureau,
 som, om enda tungen hade rätt, var blef hon ungefär lika hög som s. han
 blef henne. Änna vid ~~den~~ 46 års ålder kunde ju Boucher, behörigt
 sminkad och pudrad, se bra ut. Därom vittnar ett porträtt, s. Bouchers
 svenske lärjunge, Alexander Roslin, utställd af henne i Paris år 1761.
 Han påträdde och i h. h. vänt, jänte intresset för Bouchers konst, den
 magnat, s. drog den svenske hofmannen och konstauktoritet ^{grepe} Karl
 Gustaf Tessin till Bouchers her. Det var firmanligast genom ^{Tessin} ~~hans~~,
 s. besök af Boucher, Lancret, Chardin i andra kunnos till Sverige,
 för att ^{franna} ~~hanna~~ hos drott. Lovisa Ulrika på Drötningsholm eller på Stock-
 holms slott, för att stultigen hänsa i vårt nationalmuseum.

N° 272. Bouchers leda var gjord. Han var den mest uppburna konst-
 nären i Paris, en modeornitelmålare, s. målat firarvade europeiskt

18/4. 93.

18/4.93.

nympfer, medan amoriner, s. väpna i luft, hålla öfver gudinnan en lång
rid- i hittrauder dyck, som vinden står i beger. I förgrunden till höger lyfter
en af fritonerna en nympf, s. i ett naturligt ricker perlor till Venus; till
venster blåses fritonen i storm snäckor. Ämnet, ^{sen} bekant af målarens
redan i den romark-hedniska kejsartiden, därefter af Rafael, Albani,
Poussin och andra. Man har svårt att för annat än att Bellman haft
denne teffla af Boucher i minnet, ^{och} parodiervat den i sina skildringar
af Ulla Vinblads färd i röddarvåt till Djurgården.

"Blåsen nu alla! Hör blågorna svalla, årkan går. Venus vill befalla, där
Neptun står. Sinnen, fritonen, i nympen, millimer, Frija's lof. Naven, po-
thylmer i Neptuns hof. Se Venus i sin prukt! Hv. henne hålla vakt
änglar, delfiner, sefirer i Sappos hela makt. Vattennympfer plaska kling i
ring. Vådvara sura, ny blågorna krusa, beqna ner. Skyarna bli ljusa, och
solen ler. Venus på fältet är, snäckan s. henne bär, virad med vimplar
och blomster, den gula varren står."

En annan af de sex Boucher rit ^{och} ^{här} ^{fram} ^{ställer} Venus i
toalettens bestyr. Hon sitter på en soffan vid sin spegel bland ljusa floddrade
draperier. En af gracerna står bakom? Får ett perlbud i hennes hår;
en annan knäbjör till ^{och} ^{sticker} ricker henne blomster på en tallrik, medan
en Kupidon ricker henne ett perllud. I bakgrunden står den tredje af
gracerna. Äfven denne teffla ^{se} ^{natte} Bellman haft i minnet och,
med öfverlägsen kraft parodiervat i sin skildring af Ulla Vinblads
toalettens bestyr:

"Kling Ullas hjärna pudrad i grann nu flöjs France gracer. Lytören
njäng, och kärleken brann bland lockar flör och gazer. En sefir mot
spegeln flög fram med en övlef i spada, i en ann sin villukt smög i
lockar i somada. Med en täng en Kupidon i spisen ritt i flör, ^{och}
brydd en ann, i vredgad ^{den} till på ett eldhol blåra."

N: 714. En tredje af nationalmuseets tefflor tillhör den klass af
Boucher'ska målningar, s. Kärnke mest af alla gjorde han populär,
nämligen hans pastoraler, hans herdemalet tefflor, med hvilka han
gick i Watteaus fotspår ⁿⁱ gods han firnädde. Den föreställer en
gorre och en flicka i herdeshortymer, ^{en ritta på en back} ~~opparat och kopets herdeshortymer~~
naturligt ~~stötning~~, han vid hennes pitter. Han vrider sig nu i ser
på henne och pekar spårande på de drufon hon har i en korg,

18/4. 93.

18/4.93.

N: 211. Till det ännu en af Bouchers pastoraler, där man ser en elegant herde tjära två kristliga herdinnor med sin säckpipas toner. Herdar, blåsande flöjt, eller pipa för sina herdinnor, kommo genom Boucher på modet öfver hela Europa, ej minst som solfjädrens målningar. Bellman gäcklar öfver med detta mod. När han skildrar Koncerten, s. Mowitz, Mollberg, Ulla Viublad och Vingmark villo på kryan "Tre bytter," säger han:

"Vingmark såg ut akkurat som på solfjädren, där man en herde ser tjära, s. i landet står så flat och har i truten sin ljusgula pipa." -

Boucher afled år 1770. Under hans rike än hade skarpa kinnlingar blandats med applåderna, som helade honom ut på flöjten af honom. Den revolutionära anden stöckade sina vänner och förebyggde, ^{och på} ~~tille dem~~ förhålls att lyssna till dem. Studera idealer hägnade öfver från Konsten ^{och} liksom för samhällslifet. I värt förhållande. Kunde jag se tillfälle att säga några ord där om.

En svensk konstnär, Gustaf Lundberg, liksom Roslin naturaliserad parisare och ansedd s. en af den tidens främsta pastellmålare, har målat Bouchers porträtt.

18/4.93

